

Vážené čtenářky a čtenáři,

strmý nárůst počtu dětí a adolescentů s psychickými potížemi a potřebou pedopsychiatrické péče spojený s pandemií covidu-19 je aktuálním celospolečenským problémem. Nedostatek dětských psychiatrů, nedostatečná kapacita lůžkové a ambulantní péče, nevyvážené pokrytí regionů pedopsychiatrickou péčí a pomalý nástup nových forem péče jsou zdrojem současné krize dětské a dorostové psychiatrie. V nedávné minulosti dětští psychiatři obhájili samostatný specializační obor. Překážky v přípravě na specializaci v oboru dětská a dorostová psychiatrie tentokrát neklade úprava vzdělávacího procesu, ale radikální změna spektra pacientů přijímaných k hospitalizaci na dětské psychiatrii. Široký záběr oboru se v lůžkových zařízeních zúžil na problematiku závažného sebepoškozování a dětí se suicidálními úvahami, tendencemi či stavy po proběhlém suicidálním pokusu, často ne jediném. Mladí lékaři nastupující do praxe v posledních dvou letech se tak stávají experty pouze na jednu, i když velmi složitou a závažnou oblast oboru. Ochuzeni jsou nejen v obsahu pracovní rutiny, ale také o možnost navázat úplný osobní kontakt s dětským pacientem. Jsou to přece lékaři, kteří nezažili práci ve zdravotnictví jinak než s clonou respirátoru. Quo usque tandem abutere, covid-19, patientia nostra?

Koronavirusová pandemie v posledních dvou letech způsobila zvýšenou míru stresu napříč celému světu bez výberu farby pleti alebo sociálneho statusu. Nám dospelým, ale najmä deťom sa zmenil život tak, ako sme si to doteraz nevedeli predstaviť. Opatrenia, ktoré boli potrebné na zabránenie šírenia vírusu, spôsobili v rodinách výraznú zmenu životného štýlu, denného režimu, obmedzenia sociálnych kontaktov a záujmov. Narastalo napätie, nervozita, niekedy sa vyskytlo až násilie. Deti boli v riešení problémov odkázané sami na seba, kontrola nad ich trávením času bola zo strany dospelých nedostatočná. Všetky tieto faktory sa podieľali na zvyšujúcom sa počte psychických porúch u detí. Stúpili prípady detí so sebepoškozovaním, suicidálnymi

pokusmi, depresívnymi, úzkostnými poruchami, nelátkovými závislosťami, nastali dekompenzácie detí s poruchami príjmu potravy a s poruchami autistického spektra.

Články s pedopsychiatrickou tematikou v tomto čísle časopisu odrážajú súčasnou vedúcou pozíciu sebepoškozovania a suicidalít detí a adolescentů v závažnosti potíží a dostupnosti péče dětské a dorostové psychiatrie v ČR i na Slovensku. Zajímavé poznatky přinesla studie zkoumající vliv lockdownu a s ním spojené distanční výuky na duševní zdraví slovenských adolescentů. Nárůst dětí a adolescentů s pohlavní/rodovou neshodou reflektuje přehledový článek s aktuálními poznatky včetně medicínských postupů. Ke klasickým diagnózám dětské psychiatrie se vztahuje studie somatických komplikací mentální anorexie a přehledový článek o poruchách autistického spektra.

Žiaľ naše starosti nekončia. Vzhľadom k tragickým vojnovým udalostiam z posledných mesiacov u našich blízkych susedov sa napriek zložitým pandemickým časom pred nami otvárajú ďalšie výzvy odbornej starostlivosti nielen o naše česko-slovenské deti, ale aj o deti z Ukrajiny.

Želáme čitateľom motiváciu a entuziazmus do ďalších dní profesionálneho pôsobenia a napriek náročným témam príjemné strávenie času s aktuálnym číslom časopisu.



IVA DUDOVÁ
JANA TREBATICKÁ